

Հոկտեմբեր 20
1992
Երեւան

Օրաթիվ
Բ արի. թիվ 112 (204)
գինը 2 օ.

Երեւան 375010
Հանրապետական 47

դասիչ 69149

հեռ. 581841, ֆաքս 562941, տեlex 243266 CPPI SU

Թուրքական հացահատիկը ուրբաթ կհասնի Հայաստան

Թուրքիայից հացահատիկը Հայաստան կհասնի ոչ օրս, քան ընթացիկ Երեւանի վերջին: Այդ մասին «Մնար» գործակալությանը հաղորդեց Հայաստանի կառավարության մամուլի կենտրոնի ղեկավար Վլադիմիր Մանույանը: Դրա հետ մեկտեղ նա ասաց, որ հանրապետության կառավարությունում բարենորոգում է կենտրոնից հացի կտրուներ մատակարարումը:

Միաժամանակ նա Մանույանը մեր թղթակցին հայտնեց, որ Ախուրյան կայարանում բարենորոգում են նախադասարանական աշխատանքները, եւ ամենայն հավանականությամբ ուրբաթ օրը հացահատիկի առաջին բեռնափոխակները կփոխանեն Հայաստան:

Գերագույն խորհրդում բարեփոխումներ կլինեն

ՀՀ Գերագույն խորհրդի 5-րդ նստաքննարկում հոկտեմբերի 19-ին սկսվող նիստերն առանձնահատուկ էին նրանով, որ ՀՀ ԳԽ հոկտեմբերի 7-ին ընդունած «1992-93 թթ. ձմեռան նախադասարանական եւ բնակչությանը դարձնել, այդ թվում հաց մատակարարելու մասին» որոշման առաջին կետի համաձայն ստեղծվում էր ՀՀ նախագահի հաղորդումը «Հայաստանի սոցիալ-սեռական իրավիճակը կայունացնելու ուղղությամբ ձեռնարկվող միջոցառումների մասին»:

Սակայն հանրապետության նախագահի ելույթն օրակարգ մտցնելու դառնալից, դարձվեց, իրավաբանորեն սկզբ է հանգի ՀՀ խորհրդարանը իրավունք չունի այն դարձնելու: Իսկ նախագահը, ըստ ՀՀ վարչապետ Խ. Գառնիջյանի հաղորդումի, ներկա դրությամբ չունի նախապահարմար չի համարում:

ՀՀ Գերագույն խորհրդի կանոնակարգի համաձայն եռօրյա նիստերի օրակարգը ձեւավորում է ԳԽ նախագահությունը, որն էլ ներկայացնում է նստաքննարկի հաստատումը: Նրանում որոշեց կանոն նշելու է նաեւ ժամկարգը: Հոկտեմբերի 19-ի նիստին օրակարգի հաստատումը հասկացված էր կես ժամ 11.00-11.30: Տարբեր, հիմնականում անցելի «Բարեփոխումներ» դասառնակ հարցը ավարտվեց ժամը 14.30-ին: Որոշ դասառնակներ, իրենց բարձրացած հարցերին մերժում ստանալով, դեմ էին փեարկում կամ «առարկություն» ունենալու դասառնաբանությունը ձգձգում օրակարգի հաստատումը:

Որոշեց հետեւում, նախատեսվող հարցերի մի զգալի մասն այդպես էլ չլինարկվեց եւ դժվար թե այս նստաքննարկում լինարկվի:

Հավանաբար էական շեղումներ կլինեն միայն ՀՀ Գերագույն խորհրդի ղեկավարի ընդունումից հետո, որի սկզբունքային ուղղությունների մասին երեւ ռոշում կայացվել է: Երկարատեւ լինարկումների արդյունքում ձեւավորվել էր ղեկավարի երկու ուղղություն կառուցված միայն լուրջ փոփոխություններ դառնալու եւ միայն կանոնակարգային բարեփոխումներ ենթադրող: Քվեարկությամբ դասառնակները նախադասարանական սվեցին երկուրդ տարբերակին:

Նիստում ԱԺՄ անդամ դասառնակները որոշեց հրատարակել հարց փորձեցին մտցնել «ՀՀ ներքին գործերի նախարարության կողմից խուճուր չափի դրամական միջոցների հավաքման փաստի առթիվ» հարցը, սակայն այն անհրաժեշտ էր հանրապետության ղեկավար չհավաքեց: 90 կողմ, 17 դեմ, 27 ձեռնարկ: Ինչպես դարձվեց ՀՀԿԿԻ ներկայացուցչի կողմից առաջադրված անվանական փեարկության արդյունքների վերլուծությունից, դեմ է ձեռնարկ էին հիմնականում ՀՀԿ խմբակցություն անդամները:

Երեւ նաեւ թեկնածուներ առաջադրվեցին ՀՀ ԳԽ Կարգադրարի եւ սեղական ինքնակառավարման հարցերի հանձնաժողովի նախագահի թափուր տեղերի համար: Համադասարանական դրանցվեցին Վարազդաս Ավույանն ու Հրանուշ Հակոբյանը եւ Արաթ Ասողոյանն ու Եղիշա Չաղիջյանը: Քվեարկությունը կկայանա այսօր:

Նիստի վերջին կես ժամը տեղեց դասառնակներն էր հայտարարություններին: Դրանցում միաձայն հարցադրման կարգավիճակ ստացավ դասառնակը Ռաֆիկ Դազնյանի ՀՀ Ազգային անվտանգության մեծական վարչության մեծ Վալերի Պողոսյանին ուղղված նախկին արտաքին ղեկավար նախարար Եսայի Սեփանյանի կողմից Լոնդոնում տուն գնելու ասեկոսների դարձաբանման դրանքը: Այնպես որ, 15 օրից հավանաբար դարձաբանման կմտնի մեկ տարուց ավելի շեղումներ այդ խնդրում:

Հ. Պ.

Ղարաբաղ. Սասիկ ռմբակոծումներ Ստեփանակերտում: Զոհվել են երկու երեխա

Երեկ առավոտյան հեռահար հրետանուց ռմբակոծվել է Ստեփանակերտը: Զոհվել է 2 երեխա, կան վիրավորներ: Ինչպես հաղորդեց Ղարաբաղի «Նորություններ» գործակալությունը, հրետանուց եւ ռմբակոծման հետեւանում գոհվել է Մարտունի բրգեհանում 5 բնակիչ, 3-ը վիրավորվել է: Միջ-25 օդանավը ռմբակոծել է նաեւ Հաղարուք բրգեհանում: Կան վիրավորներ: Գործակալությունը հաղորդեց

նաեւ, որ ադրբեջանցիները փորձել են մտնել Մարտունի բրգեհանի Քոլասակ գյուղին: Փորձը կասեցվել է Ադրբեջանցիները նահանջել են, կորցնելով 7 սղանված:

Մինչդեռ Ադրբեջանի դաշտայնության նախարարությունը հաղորդեց Լաչինի եւ Ղարաբաղի բրգեհանում տեղի ունեցող համառմարների մասին: Բաբիլի վարկածով հայերը փորձում են ընդլայնել Լաչինի միջանցքը: Նախարար

ության սվայնում, մարտերը ընթացում ադրբեջանցիներին հաջողվել է խփել 1 քանկ եւ 2 գրահամեմուն:

Բաբիլից հաղորդեցին նաեւ, որ օրերս Հայաստանից Ադրբեջան են ուղարկվել ադրբեջանցիներին լավ սիրաբանող դիվերսանների խումբը, որի նպատակն է հավաքագրել ռազմական մասնագետներ եւ բարիք դուրս հանել մարտական սեփական:

Հայ-ադրբեջանական սահմանում կայունացման միտում

Չնայած վերջին օրերի ընթացում հայ-ադրբեջանական սահմանի երկայնքով նկատվում է լարվածության բուլանցման ընդհանուր միտում, այնուամենայնիվ Հայաստանի մի բարձր սահմանամերձ բնակավայրերի գնդակոծումները բարունակվում էին: Այսպես, հոկտեմբերի 18-ի երեկոյան Ադրբեջանի Չանգլիանի բրգեհանի սարածից մարտական սեփանկայից եւ «Գրադ» կայաններից հրետանուց ղեկավարվել է Կադանի բրգեհանի Եղվարդ գյուղը: Զոհեր եւ վիրավորներ չկան: «Նոյան սաղան»ը հաղորդում է, որ նույն օրը երեկոյան Ադրբեջանի Գեաթեբի սարածից ակնանանեային կրակ է բացվել Վահան գյուղի ուղղությամբ: Տուժածներ չկան:

Հոկտեմբերի լույս 19-ի գիշերը, ինչպես հաղորդում է նույն գործակալությունը, ավտոմատներից եւ գնդացիներից գնդակոծվել են Տաուլի բրգեհանի սահմանամերձ

բնակավայրերը: Այստեղ նույնպես տուժածներ չեն եղել: Նույն գիշեր Ադրբեջանի սարածից սահմանից, հրանոթներից եւ «Գրադ» կայաններից հրետանուց ղեկավարվել է Գորիսի բրգեհանի Խնածախ գյուղը: Եւ երկու արկ արձակվել է Տեղ գյուղի ուղղությամբ: Տուժածներ չկան:

Մինչդեռ «Մնար» գործակալությունը, վկայակոչելով Հայաստանի դաշտայնության նախարարության լրագրական կենտրոնից ստացված տեղեկությունները, հաղորդում է, որ սեպտեմբերի 26-ին գնդակոծարի մասին Մոչխոմ ստորագրված համաձայնագրի ուժի մեջ մտնելուց հետո առաջին անգամ հայ-ադրբեջանական սահմանում իրավիճակը հանգիստ է եղել: Ըստ նույն աղբյուրների, հոկտեմբերի լույս 19-ի գիշերը եւ երեկ առավոտյան դիտողները համաձայնագրի խախտման ոչ մի դեպք չեն արձանագրել:

Չորս դեսպաններ կփոխանեն Հայաստան

Այսօր, ըստ նախնական դայմանավորվածության, Երեւան կփոխանեն Ռուսաստանի Հանրապետություն Նիդեռլանդների քաղաքապետության դեսպան ուրմ. Յորիս Միխայիլ Վասիլ, Բելգիայի քաղաքապետության դեսպան ուրմ. Տերի դը Գրյոյսը: Եվ ինչպիսիք քաղաքապետության դեսպան ուրմ. Երիան Բեհերը եւ Իսպանիայի հանրապետության դեսպան Էնրիկե Մալեյոն:

Նախատեսվում է, որ դեսպաններն իրենց հավասարազորը կհանձնեն հանրապետության նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանին, դառնալով այդ երկրների դեսպանները նաեւ Հայաստանի Հանրապետությունում: Դեսպանները կհանդիպեն Հայաստանի ղեկավար այլ բրգեհանների դաշտայնների հետ, կայցելեն Ս. Էջմիածին, ուր նրանց կընդունի Ամենայն Հայոց կաթողիկոս Վազգեն Ա-ն:

ՆԳՆ. 1 մլն. 10 հազար ռուբլի «Հայաստան» հիմնադրամին

Ինչպես մեր թղթակցին հաղորդեց «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի գործադիր տնօրեն Մանուշակ Պետրոսյանը, երեկ հանրապետության ներքին գործերի նախարարության աշխատակիցներն իրենց անձնական խնայողություններից եւ աշխատանքներից հիմնադրամի նախագահին ներկայացրին 1 մլն. 10 հազար ռուբլու անդորրագիր:

«Դա առաջին դեպքն է, երբ ներքին գործերի նախարարության աշխատակիցները դրամով կամ ոսկով իրենց ներդրումն են կատարում հիմնադրամին, ասաց Մանուշակ Պետրոսյանը: Հուսով եմ, որ հայերն իրենց հարգանքները, այս ծանր տեսակարան ու փառանկար վիճակից դուրս գալու նրանց ակնկալիները իրականություն կդառնան», եզրափակեց նա:

Երկաթուղի. բանակցությունները բարունակվում են

Մոնրիի բրգեհանի Նյուվալի գյուղի սահմանադրար ուղեկալում ուրբաթ օրը տեղի ունեցավ Հայաստանի եւ Ադրբեջանի կառավարական դասվիրակությունների հանդիպումը: Հանդիպման ժամանակ կենտրոնացրեց երկաթուղու Չանգլիան-Մեղրի հասվածում վերականգնողական աշխատանքների անվտանգության առաջնությունը: Այդ մասին «ԻՖ»-ին հայտնեցին ՀՀ դաշտայնության նախարարությունում: Կողմերը ղայանալուցից հետո բարունակել բանակցությունները բարբ օրը եւ ստորագրել համադասարանական փաստաթղթեր:

Նախարարության սվայներով, ադրբեջանական կողմը, չնայած

բանակցություններին, չի դադարեցրել հայկական տարածքի հրետանու ռմբակոծությունը:

Մինչդեռ, ինչպես հաղորդեցին Ադրբեջանի դաշտայնության նախարարությունից, այդ բանակցությունները կբարունակվեն այսօր, հոկտեմբերի 20-ին: Նոր հանդիպման անհրաժեշտությունը դայմանավորված է նրանով, որ երբեկության վերականգնման ժամկետներ, կարգի, ինչպես նաեւ համաձայնագրի իրականացման մեխանիզմի մասին արձանագրությունը բանակցության չի մտակվել: Բանակցությունների նոր փուլը նախատեսվում է անցկացնել Իջեւանի եւ Աղսաֆայի բրգեհանների սահմանագծում:

Մեջբերող փորձում է խոստատել հանրագործների վրեժխնդրությունից

Արտաքին նիստի իրավիճակը իր դաշիցը, Անգլիայի վարչապետ Չոն Մեջբերը փորձ արեց խոստատել անհանձնելի աշխատանքների վրեժխնդրությունից, որն ստացնում էր ոչ միայն իր կառավարությանը, այլեւ իր ներկայացրած կուսակցությանը դաշտայնականների ներքին համեմատությանը: Վարչապետը որոշեց եւ փակել դեֆիցիտով աշխատող ֆարաձիխ հանրագործներին: Երեկվա նիստում նա որոշեց 90-օրյա ժամկետից հետո 10-ի իջեցնել փակման ենթակա հորերի թիվը, մնացյալների մասին մեկ տարի հետո որոշում կայացնելու իրավունքը վերադառնել իր կառավարությանը: Մյուս կողմից, երեկ հնգօրյա այցով Գերմանիա մեկնեց Բրիտանիայի թագուհին: Գերգեղնում, որ դաշտայնից գործերի կողմից 2-րդ աշխատանքային անձնից ծանր վնասված գերմանական ֆաղան է, թագուհին կմասնակցի հաշտության նվիրված արարողությանը:

Արաբ-իսրայելական նոր բանակցություններ

Հինգձարթի օրը Վաշինգտոնում կկատարվի արաբ-իսրայելական բանակցությունների 7-րդ օտուղը, մասնակցությամբ սիրիական, լիբանանյան, հորդանանյան եւ դաշտայնիցի դասվիրակությունների Իսրայելի կողմից: Երեկ դեռի Վաշինգտոն երթ ընթացում դաշտայնիցի դասվիրակությունը կանգ առավ Փարիզում, որտեղ այսօր նաեւ կընդունի արագործախախտ Ողան Դյունան: Տիկոն Հանան Արաբիի գլխավորությամբ դաշտայնիցի դասվիրակությունը ֆրանսիական կողմի հետ կմեծարկի ոչ միայն իսրայելական ճանապարհ վերջերս նկատվող խաղաղարար տեղափոխության իսկությունը, այլեւ ընթացիկ անվա վերջում, հոկտեմբերի 29-30-ին, Ֆրանսիայի մայրաքաղաքում կայանալի խաղաղության այլ խոսակցությունների օրակարգը:

Նոր ցնցումներ Եգիպտոսում

Երեկ իրարահաջորդ 4 ցնցումներ արձանագրվեցին Կահիրեում, որտեղ անցյալ բարբառ դասահած երկրաբանական իջեւ եւ օրը 470 կյանք: Երեկվա բանակցի թույլ ցնցումները թեւ զգալի ավերածություն չդաստանեցին, սակայն ավելացրին ժողովրդի մոտ նկատվող խուճառը: Կիրակի օրը 5000 մարդ, թուրք էլ աղետալներ, ցույց կատարեցին Կահիրեի կենտրոնում, ոստիկանության ուժադիր հայացի սակ: Առաջիկա բարբառ օր Կահիրեում կվերաբացվեն դպրոցները:

Դեն Սիաո Պինգ վերահայտնվեց

Երեկ չինական մամուլում վերահայտնվեցին կոմկուսի կենտրոնի ղեկավար 88-ամյա (նախադասարանական ժամը գրել էին 85) Դեն Սիաո Պինգի լուսանկարները ֆաղթուրդի երիտարդ անդամներին շեղարկող ընթացում: Սկննարկների կարծիքով, այդ փաստը ցույց է տալիս, որ Չինաստանի կոմկուսի ղեկավարը, որ նկատվում է կառիտախոսական ոճի տեսնություն կողմնակից, դեռեւս գնված է ուժեղ դիրքում եւ ֆաղթուրդի թեւ կենտրոնի կազմում տեղի ունեցած երիտարդայնացման գործընթացը համադասարանականում է նրա ցանկությանը:

Տիկին գլխավոր ֆարսուղար, որն. ասենադոս, հարգարժան գործընկերներ:

Իմ առանձնագրերում եմ համարում այս հասուկ հանդիպման ընթացքում երողական արագորձախարարների առաջ ներկայացնելու Հայաստանի Հանրապետությունը: Հասկանալի է, որ այս ուղղությամբ եմ զգում ինձ ձեռք հետ լինելու այսօր, քանի որ այս հանդիպումը որևէ իմաստով հանդիսանում է իմ երկրի տունդարձը:

Երողայի եւ Ասիայի խաչմերուկում Հայաստանն անցնող դարերի ընթացքում հավաքական գործողությունների գնով իր հավասարությունն է ցուցաբերել դեռ իր երողական ժառանգությունը: Իր նորագույն անկախությունը Հայաստանը, այսօր երկար ժամանակ հետո յախվելուց հետո, մի անգամ եւս հնարավորություն է ստանում եւս վերականգնելու: Երողական տուն: Արդարեւ, նորանկախ մեր երկրի առաջին ֆայբրից մեկը եղել է Երողական խորհրդին անդամակցելու դիմումը, 1991 թ. հոկտեմբերի 9-ին:

Այսօր եւ կուզենայի վեր հանել Հայաստանի կարեւորությունը Երողայի համար, այն դերը, որ կարող էր Երողական խորհրդի ու Հայաստանի միջեւ համագործակցությունը խաղալ Երողական արժեքների ցասագովման աստղաբեկում, ինչպես նաեւ Հայաստանի դիրքումը երկու գործոնների նկատմամբ հայ-բուրգական հարաբերություններ եւ Լեոնային Ղարաբաղի կոնֆլիկտ, որոնք դաշնակցության թե անդամակցելու կերպով իբրեւ խոչընդոտ են ներկայացվում Երողական խորհրդի ընդունվելու գործում:

Կասկած չի կարող լինել Երողայի համար Հայաստանի ներկայացրած կարեւորության նկատմամբ: Դա ճշմարիտ է եղել դաշնակցության եւ այսօր էլ որակաւ ճշմարիտ չէ:

Երողական արժեքների նկատմամբ իր հանձնառությունը դաշնակցությանը Հայաստանը դարերի ընթացքում առաջինը էր ընդհանրապես: Դա ճշմարիտ է եղել դաշնակցության եւ այսօր էլ որակաւ ճշմարիտ չէ: Երողական արժեքների նկատմամբ իր հանձնառությունը դաշնակցությանը Հայաստանը դարերի ընթացքում առաջինը էր ընդհանրապես: Դա ճշմարիտ է եղել դաշնակցության եւ այսօր էլ որակաւ ճշմարիտ չէ: Երողական արժեքների նկատմամբ իր հանձնառությունը դաշնակցությանը Հայաստանը դարերի ընթացքում առաջինը էր ընդհանրապես: Դա ճշմարիտ է եղել դաշնակցության եւ այսօր էլ որակաւ ճշմարիտ չէ:

Հայաստանի նոր հանրապետությունը, որը եւս ներկայացնում եմ այսօր, նոր դաշնակցություն է ներկայացնում Երողայի ու Երողական խորհրդի համար, մի առիթով անհատապես Երողական ֆաղափարությունն ու արժեքները: Երողական կառույցներից ներս Հայաստանի ինքնագրացիան լավագույն երազնային է նրա անվանագրության համար: Եւ Հայաստանի անվանագրությունն այսօր, ինչպես բյուզանդական ժամանակագրանում, նշանակում է անվանագրություն Երողայի եւ Երողական արժեքների համար:

Ահա այստեղ է, որ Երողական խորհրդին ունի կարեւոր դեր: Երբ Հայաստանը ճնշման տակ, ֆաղափարական ժամանակահատվածում միջազգայնորեն ուժեղ դիրքի լինելու Երողայի համար, հետաքրքիր Հայաստանի Երողական գործընկերները դեռ է օգնել նրան այս առաջնությունը մեջ: Երողական խորհուրդը կարող է օգնել Հայաստանին ուժեղացնելու իր միջազգային ֆաղափարական, սոցիալական ու ճնշման կառույցները, իր ժողովրդավարական հաստատությունները, իր հանձնառությունը

Սեդեմբերի 11-ին արդեն մեր համադրության սակ ունեւիմ Հայաստանի Հանրապետության արագորձախարար (այժմ արդեն նախկին) Բ. Հովհաննիսյանի Սամբուլում արտասանած անգլերեն ճառը: Այն ժամանակ ծեռնողահ էին մնացել ճառը հրատարակելու հարցում, քանի որ՝ ա) դաշնակցական ճառերի լույս ընծայումը դուրս է մնում մեր թերթի խնդիրներից, բ) հույս ունեւիմ, որ դաշնակցական մամուլն այս անգամ էլ փութաջանորեն կկատարի իր դարձակառությունը, տղելով այն:

Սակայն, ի զարմանս մեզ, դաշնակցական մամուլն այս անգամ չհրատարակեց այն, հակառակ որ ֆաղափարական արձանակներում համախա եր փութաջանորեն կկատարի իր դարձակառությունը, տղելով այն: Սակայն, ի զարմանս մեզ, դաշնակցական մամուլն այս անգամ չհրատարակեց այն, հակառակ որ ֆաղափարական արձանակներում համախա եր փութաջանորեն կկատարի իր դարձակառությունը, տղելով այն: Սակայն, ի զարմանս մեզ, դաշնակցական մամուլն այս անգամ չհրատարակեց այն, հակառակ որ ֆաղափարական արձանակներում համախա եր փութաջանորեն կկատարի իր դարձակառությունը, տղելով այն:

դեռ իր օրինակներում, մարդու իրավունքները եւ հիմնական ազատությունները, հեծացնել եւ նրա մոտեւ միջազգային աստղաբեկում: Ավելի ուժեղ Հայաստան նշանակում է ավելի ուժեղ Երողայ, եւ այս կաղակցությունը է, որ Հայաստանն ու նրա Երողական գործընկերները դեռ է մնալույն կարեւորություն սան նրա Երողական խորհուրդ ընդգրկվելու գործին:

Հակառակ այն փաստին, որ խորհրդային եւ կոմունիստական բռնակալության 70 տարիներից հետո հենց նոր է վերափոխվել իր դաշնակցությունը, Հայաստանը իր վերանվաճված անկախության առաջին իսկ օրերից որդեգրել է սահմանադրական, օրենսդրական եւ վարչական բարեփոխումների ուղին եւ հանձնառու դիրքում է ցուցաբերել դեռ իր օրինակներում, ժողովրդավարություն, մարդու իրավունքների եւ հիմնական ազատությունների դաշնակցություն: Հայաստանը ներկայիս բազմակուսակցական ժողովրդավարություն է կիրառում իր ավելի քան 25 կուսակցություններով, որոնցից յոթը ներկայացված են խորհրդարանում: Երկրում գոյություն ունի ընդդիմություն եւ ընդդիմադիր մասնու: Խոսքի, ընկերակցության, խղճի եւ կրոնի ազատությունը երախավորված է խորհրդարանի կողմից վերջերս ընդունված օրենքներով: Խորհրդարանը հաստատել է նաեւ միջազգային հիմնական բոլոր ուխտերն ու մարդու, ֆաղափարական եւ ֆաղափարական իրավունքների մասին հռչակագրերը: Հողը 80 տոկոսով սեփականացնողական է արդեն, եւ ծրագրվում է սեփականացնողական անցկացնել նաեւ արդյունաբերական եւ սոցաաբուրության ոլորտներում դեռ ի սերտության ազատ սննդամթերքի անցնելու նպատակով:

Սկզբից ետք Հայաստանի ներքին եւ միջազգային ֆաղափարությունը բնութագրված է եղել իրողապետությամբ, չափավորականությամբ եւ գործադրականությամբ: Խ. Միության փլուզումից ա. ինքնիշխանությունը հաստատված ճգնաժամ մեջ, Հայաստանը խառափել է Մոսկվայի կենտրոնական

կառավարության հետ առնակասման գնալուց եւ կողմնորոշվել դեռ իր աստիճանական եւ սահմանադրական ճանադարով անկախության հասնելու ուղին: Իսկ անկախ դառնալուց հետո նա ձգտել է ամրադնել իր ժողովրդավարական կառույցները եւ բնական դարձնել իր հարաբերությունները բոլոր հարեւանների, այդ թվում եւ Թուրքիայի հետ: Հայաստանի հարաբերությունները երբեմն ներկայացվել են որդեա խոչընդոտ Խորհրդում Հայաստանի անդամակցության առաջ: Հայաստանը միշտ էլ ընթանել է, որ հայ-բուրգական հարաբերությունների բնական ճանադարով կարեւոր է ոչ միայն Հայաստանի եւ Թուրքիայի հետագա բարգավաճման, այլեւ Երողական կայունության եւ անվտանգության համար: Հակառակ ցեղասպանության ողբերգությանը, նախագահ Լեոն Տեր-Պետրոսյանն ակնիվ կերպով հետադուր է եղել Թուրքիայի հետ լավ հարաբերությունների: Այսուհանդերձ, առայսօր Թուրքիան մեծել է դիվանագիտական հարաբերություններ հաստատելու եւ հայ-բուրգական սահմանը բացելու վերաբերյալ հայկական նախաձեռնություններ:

Կարճ խոսքով, հակառակ ուժեղ կողմից Կենտրոնական Ասիայի երկրների համար որդեա մոլորակային կառույցները, որոնցից մեկը Հայաստանն է, որ օգտագործվի նաեւ Սամբուլի ճառը: Դեռեւսար, որոշեցինք թեկուզ համընդ թարգմանությամբ լույս ընծայել այն, ակնկալվող վիճարանությունները, ըստ էության, հունի մեջ դաշնակցական արժեքներն օրենսդրական սաղու:

Եվրոպական խորհրդի Սամբուլի հանդիպման ընթացքում, 10 սեդեմբերի 1992 թ.

ը: Ընդհակառակը, Թուրքիան երբեմն վիճեցել է դեռ ի Հայաստան մարդասիրական օգնության փոխադրում եւ չի կարողացել չեզոքություն դաշնել, այդուհանդերձ միջամտիս դառնալով Լեոնային Ղարաբաղի հարցում: Ադրբեջանում են գտնվում բուրգական զինվորական խորհրդակներ եւ սղաներ, սեղեկություններ բազմաթիվ են Թուրքիայից Ադրբեջան գնելի հոսքի մասին, եւ Թուրքիան հազիվ թե շնորհար դեր կատարեւ լինի Լեոնային Ղարաբաղի հարցի լուծման համար ԵԱՀԽ-ի հովանավորած խոսակցություններում:

Հայաստանն ունի տարբեր տեսակե հայ-բուրգական հարաբերությունների մասին, քան դրանք կան ներկայիս՝ զարգացած միջերգործությամբ, փոխհասակներ եւ անսահմանափակ սեղծագործումով հակառակ հարաբերություններ: Սամբուլը, որտեղ այսօր հանդիպում ենք, հայ-բուրգական հարաբերությունների ավելի երջանիկ անցյալի այնքան հուշեր է արձանագրում:

Սամբուլի շնորհությունների մեծ մասը արդյունք է այդ հարաբերությունների: Յեղատղանությունից առաջ Կոնստանդնուպոլիսն առանձնահատկապես դեր էր կատարում արեւսահայ մշակութային վերածննդի գործում եւ նրա զարգացած հայ համայնքի իր ազդեցությունն էր գործում օսմանյան Թուրքիայի կյանքի եւ մշակույթի բոլոր ոլորտներում: Այդ ազդեցությունն իր արտահայտությունն է գտել Դոմարահյի տղայանում, որտեղ մենք ընթերլու ենք այս գիշեր եւ որը հայ ճարտարապետ Կարապետ Պալյանի սեղծագործությունն է:

Դժբախտաբար Թուրքիան վերադառնում է հանդես թերել Երողական խորհրդում հասուկ իրադրյալի եւ հետագայում լիիրավ անդամի կարգավիճակով անդամակցելու Հայաստանի ցանկությունը: Եւ մասնադեպ, Թուրքիան ձգտել

է վիճեցնել ԵԱՀԽ-ին անդամակցելու Հայաստանի դիմումը: Այդուհանդերձ չի ծառայում ոչ Հայաստանի եւ ոչ էլ Թուրքիայի աստիճան, եւ, որ ավելի կարեւոր է այս մարմնի համար, չի ծառայում նաեւ Երողական աստիճան:

Երողական կառույցներին մաս կազմելու գործում Հայաստանի դեմ Թուրքիայի դրած արգելներն իսկադեպ հեզնական են: Շատերի կարծիքով Թուրքիան, հակառակ ԵԱՀԽ-ի ավագ անդամ հանդիսանալուն, դեռեւս նշանակալից կերպով դեռ է ցույց տալ իր հանձնառությունը Երողական արժեքների նկատմամբ: Վերջերս Բուդապեշտում կայացած Երողական խորհրդի խորհրդարանական ժողովի մտադոլության առաւկա դարձավ մարդու իրավունքների բռնաբարման հարցը Թուրքիայում: Իր հերթին Երախորդարանը վերահաստատել է Թուրքիայում երկրի կացության վերաբերող մի որոշում, որը Թուրքիայի ժողովրդավարացման համար նախաիմ է համարում երկրական հարցի խաղաղ կարգավորումը:

Կարճ խոսքով, հակառակ ուժեղ կողմից Կենտրոնական Ասիայի երկրների համար որդեա մոլորակային կառույցները, որոնցից մեկը Հայաստանն է, որ օգտագործվի նաեւ Սամբուլի ճառը: Դեռեւսար, որոշեցինք թեկուզ համընդ թարգմանությամբ լույս ընծայել այն, ակնկալվող վիճարանությունները, ըստ էության, հունի մեջ դաշնակցական արժեքներն օրենսդրական սաղու:

ՐԱՅՏԻ ՀՈԿՐԱՆՆԻՍՅԱՆԻ ԵՆՈՒՅԹԸ

Եվրոպական խորհրդի Սամբուլի հանդիպման ընթացքում, 10 սեդեմբերի 1992 թ.

նել ներկայացնելու առաջարկին, Թուրքիան առայժմ չի կարող դեղել, թե ինքը մոդել է Երողական արժեքների եւ մշակութային ինքնության համար: Մեր տեսակետով, Թուրքիան հասկանում է զգնվում այն դիրքում, որով կարողանար ընդդիմանալ Խորհրդին անդամակցելու ցանկությունը մի երկրի, որն իր անկախության կարճ ժամանակամիջոցում արդեն իսկ դրսեւորել է հանձնառություն դեռ իր այդ արժեքներն ու ինքնությունը:

Ուժեղ կողմից Հայաստանի անդամակցության դեմ որդեա խոչընդոտ է բարձրացվել Լ. Ղարաբաղի ընթացիկ կոնֆլիկտը: Աղարեւ, Խորհրդի գլխավոր ֆարսուղարի կողմից 2 արաթ առաջ ինձ ուղղված նամակում նշվում էր, թե Երողական խորհրդի եւ Հայաստանի միջեւ իսկական համագործակցություն անկարելի է այնքան ժամանակ, քանի դեռ Երողական արժեքների կոնֆլիկտը: Այս դիրքումը արդար չէ: Թվում է, այն առաջ է գալիս կոնֆլիկտի տարբեր շահակառույցը:

Նման բազմաթիվ համաժողովներում Հայաստանը հասկանում էր, թե ինքը տարածալիս ունի Լեոնային Ղարաբաղում կամ Ադրբեջանից: Կոնֆլիկտը վերաբերում է Հեւսիկյան վերջնական ակնով ընդունված սկզբունքներից մեկին՝ ինքնորոշման իրավունքին, եւ այն՝ Ադրբեջանի ու Լեոնային Ղարաբաղի Հանրապետության միջեւ է: Հայաստանը, Թուրքիայի նման, անուշտ Երողական 3-րդ կողմ է: Միաժամանակ, Ադրբեջանը աշխատել է Հայաստանին ներաշել կոնֆլիկտի մեջ թե իր աղբյուրի ու կործանիչ Երողական եւ թե Հայաստանի սահմաններից ներս հարձակումների միջոցով: Հայաստանը ներաշելով, Ադրբեջանը հույս ունի փոխելու կոնֆլիկտի բնույթը Լեոնային Ղարաբաղի ժողովրդի ինքնորոշման համար մղած

դաշնակցից Ադրբեջանի ու Հայաստանի միջեւ տարածալիս դաշնակցությունը:

Մենք ցավում ենք կոնֆլիկտի դաշնակցով երկու կողմերին էլ հասցված մարդկային ողբերգությունների համար եւ հետադուր ենք տեսական զինադադար եւ ֆաղափարական լուծում գտնելու կոնֆլիկտում երկու կողմերի՝ Լեոնային Ղարաբաղի ու Հայաստանի միջեւ ողղակի, անկեղծ բանակցությունների միջոցով: Հայաստանը հանձնառու է իր ամբողջ կարելություններն ի սղաս դեղել դրաւացնելու այդ գործընթացը: Դժբախտաբար, Ադրբեջանից արտասված 350 հազար հայ փախստականների եւ Հայաստանից 160 հազար աղբի փախսականների աղկալությունը չի նկատվում բավարար ծանրակեղծ դաշնադ Ադրբեջանին ստիղելու, որդեադ միանա Հայաստանի եւ Լեոնային Ղարաբաղի հետ վերջերս ներկված զինադադարի համաձայնությանը, կամ ընդունելու ՄԱԿ-ի, Գերմանիայի եւ կամ կոնֆլիկտի գոտում ուրիշ որեւէ կողմի մասնակցությամբ զինվորական դիտորդներ սեղադրելու նախաձեռնությունը: Բողորի համար եղել է ժամանակը հասկանալու, թե ղեաակալ Երողական արժեքներն ու կարեւորը, եւ ոչ թե առնակասումը, կայսրության մոխիրներից ուժեղ ժողովրդադաշնություններ, սեղծելու գործում:

Քանի որ Հայաստանը, ինչպես Թուրքիան, կոնֆլիկտում ուղղակի մասնակցի կողմ չի հանդիսանում, եւ նկատի ունենալով զինադադարի հաստատման եւ միջնորդության կաղակցությամբ շինիլ նախաձեռնություններով հանդես գալու մի երկրի դաշնակցությունը, Լեոնային Ղարաբաղի վերջ չի կարող դիտվել իբրեւ խոչընդոտ Հայաստանի եւ Երողական խորհրդի համագործակցության առաջ: Մենք համոզված ենք, որ Հայաստանի, ինչպես նաեւ Երողական մյուս նորակախ երկրների հետ համագործակցության հարցում Խորհրդի որոշումները բացառաբար դեռ է հիմնված լինեն արժանիքների վրա: Խորհրդում Հայաստանի կարգավիճակը չի կարող արեւսակառնել կաղակցության լինել իր սահմաններից դուրս գտնվող կոնֆլիկտի կամ այն կարգավիճակի հետ, որն ունի Ադրբեջանը, որ զգալադեպ եւ մնում Հայաստանից Երողական արժեքների նկատմամբ հարգանքի դրսեւորման գործում:

Կուզենայի հավելյալ մի քանի մեկնաբանություններ անել Լեոնային Ղարաբաղի կաղակցությանը: Կոնֆլիկտին ռազմական լուծում տալու իր նղասակների մեջ Ադրբեջանը փորձ է արել միջազգային համաժողովներում եւ բանակցություններում արգելակելու Ադրբեջանի հետ գլխավոր երկու կողմերից մեկը հանդիսացող նույնիմե Լեոնային Ղարաբաղի մասնակցությունը, որն Ադրբեջանի հետ միասին դեռ է ընդունել խաղաղ կարգավորման որեւէ լուծում:

Այդ դիրքումը Երողական արժեքներում է բուրգական համայնքի հետ բանակցելու հարցում Կիոդուսի կառավարության դիրքորոշումը: Կիոդուսյան կառավարությունը խոսում է այդ համայնքի հետ նրա դաշնակցության մասին: Անուշտ, Կիոդուսը Երողական արադա եւ հանդիսանում, հակադեպ այն դաշնակցությունը, որ բուրգական համայնքի դաշնակցությունը թխում եւ ֆաղափարում են օտար բանակի տարածալիս գրավման փաստով:

Իսկ Լ. Ղարաբաղում գրավման բանակ չկա: Լեոնային Ղարաբաղի ժողովուրդը 1991 թ. սեդեմբերին միջազգային դիտորդների ներկայությամբ հանրափելով վճել է իր անկախության օգտին, եւ երբ հարձակման է ենթարկվել, ժողովրդային դիմադրություն է կազմակերպել դաշնակցություն այդ անկախությունը: Ի տարբերություն Կիոդուսյան բուրգական համայնքի, Լեոնային Ղարաբաղն ունի միջազգային օրենքով դեաակառություն հաստատ

լու բոլոր նախադասումները: Մինչդեռ Ադրբեջանը չի ցանկանում խոսել նրա օրինականորեն ընտրված ներկայացուցիչների հետ: Դժբախտաբար, այս դիրքորոշումը ֆազլաբախի է գտնում Եւրոպական խորհրդի կողմից, որ բոլոր չի օգտվում Լ. Ղարաբաղին մասնակցելու խաղաղության գործընթացին ժողովրդի այնպիսի քանակության անդամներին, որոնք կանխորոշում են դեռևս Միևնույն կայանալի լուծումները:

Ադրբեջանը ժողովում է, քե Լեռնային Ղարաբաղը մաս է կազմում իր տարածքին: Լեռնային Ղարաբաղը ասում է, քե ինքնորոշման իր իրավունքն է ի գործ դրել և անկախ է: Այս է կոնֆլիկտի էությունը: Այն երբեք էլ բացուցողի դարձաք չէ:

Այնուհանդերձ, Խորհրդի նախարարաց հանձնաժողովի մարտի 11-ի հայտարարության մեջ Լ. Ղարաբաղը հիշատակվում է որդիս «Ադրբեջանի Հանրապետության մաս»: Որեւէ ակնարկություն չանելով հանդերձ Հելսինկյան ինֆորմացիոն սկզբունքի մասին, հանձնաժողովը բարոնակում է կրկնել, քե լուծումը լինի է հիմնված լինի սահմանների անձեռնմխելիության սկզբունքի վրա: Այդպիսի միակողմանի քանակները Միևնույն խորհրդաժողովին Լ. Ղարաբաղի մասնակցությունը դարձնում է առավել դժվար, քան որ նրան կանխորոշում են այդպիսիներն այն խորհրդաժողովի, որի ընթացքում է որոշվելու Լ. Ղարաբաղի վերջնական կարգավիճակը:

Հակառակ որ նորախոյ «Լքնիկական մաքրագործում» տեղի ունեցող վարդապետի ծանոթ է Լ. Ղարաբաղի հայերին, և նրա մայրաքաղաք Սեփակականը հանդիսանում է ահարկու կրկնօրինակը Սարաևոյի, Եւրոպան Լեռնային Ղարաբաղի նկատմամբ չի ցուցաբերում այն արագ և ազդու միջոցառումները, որոնք ցույց է տվել Բոսնիա-Հերցեգովինայի նկատմամբ: Եւրոպան և Եւրոպական խորհուրդը նվազագույնը լինի է ձեռնարկի մնաց իրավիճակի հետագա սրման: Այդ բանը նրան կարող են անել չեզոքությունը դադարեցնելով ֆաղափական այն հարցերում, որոնք ԵԱՀԿ-ի կողմից վճարված է որոշել Միևնույն:

Եզրակացնելու համար ես կուզենայի մի քանի խոսք ասել ինֆորմացիոն մասին: Մենք բոլոր մտածողներն ենք ինֆորմացիոն կոնցեպցիայի կիրառման հարցերով ինչ վերաբերում է Եւրոպային և ընդհանրապես աշխարհին: Մակայն ինֆորմացիոն իրավունքի սեփական ժողովուրդների անհատը չի կարող մեզ առաջնորդել: Որեւէ տեղ: Մենք չենք կարող ձեռնարկել, քե ինֆորմացիոն հարցը չի հանդիսանում Լ. Ղարաբաղի կոնֆլիկտի արմատը և մտածել, քե կոնֆլիկտի ու նրա լուծման բնույթը դասակարգելու է մեզ համար երբևէ ուղիներին: Մենք մեզ լինի է համոզվում, որ Եւրոպայում և այլուր ինֆորմացիոն համար մղվող դաշնակցությունը մնալու են այստեղ, և օգտակար կլինի մեզ համար ճանաչել դրանք այնպես, ինչպես կան, որովհետև աշխարհում գտնվող սեփականության և այժմեական լուծումներ դրանց բարձրագույն խնդիրներին: Ինֆորմացիոն դարձել է վերջին հանգրվանը աղապարարարման գործընթացի և այդ խնդիրն դասակարգելու մեջ կարողությունից է կախված մեր ասելիքը Եւրոպայի և նրա ներկայացրած արժեքների հանդեպ:

Վերջապես, Հայաստանի Հանրապետությունը կուզենա արտահայտել իր խոր գնահատանքը Թուրքիայի Հանրապետությանը, գեղեցիկ և հայերիս համար միտ էլ խորհրդավոր և առանձնահատուկ Մասնություն, մեր բանկազին գործընկեր և լավ բարեկամ Հինմեր Զեքիեհին իրենց կյուրընկալության և այս հանդիպումը հրաշալի նախադասությունը համար: ■

ՀՈԱԿ-ի ղեկավարների հանդիպումը ԼՂՀ ԳԽ նախագահության հետ

Շաբաթ օրը, հոկտեմբերի 17-ին «Ազգ» օրաթերթի խրատագրանքի տնօրեն Լ. Ղարաբաղի նախագահության անդամների հանդիպումը ԼՂՀ Գերագույն խորհրդի նախագահության անդամների հետ: Ինչպես նախորդ օրը Հայաստանի Հանրապետության Գերագույն խորհրդի ժողովում կայացած նախնական հանդիպման ժամանակ նշել էր ԼՂՀ Գերագույն խորհրդի նախագահի ղեկավարության Գերագույն խորհրդի ղեկավարությանը, ԼՂՀ ղեկավարությունը նախագահի Հայաստան կասարած կարճատև այցելության ընթացքում հանդիպելու հանրապետությունում գործող ֆաղափական կուսակցությունների ներկայացուցիչների և բարձրագույն ղեկավարության նկատմամբ և ծանոթանալ Լեռնային Ղարաբաղի համար կենսական նշանակություն ունեցող մի բան հարցերի նկատմամբ նրանց դիրքորոշմանը:

Հանդիպման սկզբում ՀՈԱԿ Հանրապետական վարչության անհատներն ուր. Ռուբեն Միրզախանյանը կարեւորեց հանդիպումը նշելով, քե նման մակարդակով այն իրականացվում է փաստորեն առաջին անգամ և բան կարեւոր է, քան որ Ղարաբաղը գտնվել է գտնվում է կուսակցության ամենօրյա ուղարկության կենտրոնում: Այնուհետև գրույցը ընթացավ ավելի գործնական ուղով: Ինչպես տեղեկացրեց ԼՂՀ Գերագույն խորհրդի նախագահի ղեկավարությանը, Ղարաբաղի օրենսդիր իշխանություններին մտահոգում է Ղարաբաղի նկատմամբ Հայաստանի վարած ֆաղափական

կուրսում նկատվող փոփոխությունը, որի աղաղակներն են, մասնավորապես, վերջերս Սոչիում եւ Այմա-Աբայում ստորագրված համաձայնագրերին Ղարաբաղի իշխանությունների անտեղյակությունը: Պրն. Պետրոսյանը հայտնեց նաև, որ ԼՂՀ օրինական իշխանությունների համար բան կարեւոր է լինի Հայաստանի ֆաղափական ուժերի դիրքորոշումը Ղարաբաղին անմիջականորեն անընդունալու այն կամ այն խնդիր վերաբերյալ, որովհետև հարկ էր դրած դեղինում հնարավոր լինի այս կամ այն հարցում Ղարաբաղի իշխանություններին համակարծիք ուժերի միջոցով ազդել Ղարաբաղի նկատմամբ Հայաստանի կողմից վարվող ֆաղափականության վրա: Մասնավորապես, օրինակ բերվեց Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության ճանաչման հարցը: Ինչպես ասաց Պրն. Միրզախանյանը, Ղարաբաղը այսօր ունի օրինական ընտրված իշխանություններ, և բան կարեւոր է, որ բոլոր դեղինում անդամներն հաշվի առնվի նրանց կարծիքը:

Հանդիպման ընթացքում շեշտվեց նաև այն հարցը, քե որ-հանով են ԼՂՀ Գերագույն խորհուրդը և նրա նախագահությունը վերահսկում իրավիճակն Արցախում և անընդունալու շեշտված խնդիրներին: Ըստ Գերագույն ղեկավարությանը, Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության և օրենսդիր, եւ գործադիր իշխանությունները որ-հանով անուսով մեկուսի դիրքում են, և նրա դասճառը ԼՂՀ զինված ուժերի ներկայության խնդիրն է:

Խոսվեց նաև անաչառ և կու-

սակցական ֆաղաղությունից գերը լրատվության անհրաժեշտության մասին, որի ընթացքում փաստորեն սկզբունքային դաշնակցությունը պետք է ձեռք բերվեց առաջիկայում Արցախում ոչ կուսակցական կազմակերպության կողմից լրատվական գրասենյակ սեղծելու վերաբերյալ: Ինչպես հավաստեցրեց Պրն. Պետրոսյանը, նման առաջարկության դեղինում ԼՂՀ Գերագույն խորհրդի նախագահությունը ամեն կերպ կաջակցի նման նախաձեռնությանը, որովհետև անաչառ և համակողմանի լրատվությունը խիստ անհրաժեշտ է ոչ միայն իրավիճակին ճշգրիտ ծանոթանալու, այլև համադասախան որոշումներ կայացնելու համար:

Հանդիպման ընթացքում խոսվեց նաև Արցախի սրտաղբիղ մարդասիրական օգնության, այդ թվում ԱՄՆ-ում ի թիվս այլ կազմակերպությունների նաև ՌԱԿ-ի ջանքերով Արցախի կողմը առաջնորդ Պարզել սրտաղբիղ հանգստեցնելու 5 միլիոն դոլարի և արցախցիներին ձեռնարկի հագուստներով աղաղակելու նախագահվող Հայաստանում հանգստեցնելու գործերի արդյունավետ օգտագործման մասին: ԼՂՀ Գերագույն խորհրդի նախագահության անդամներին մտահոգում էին նաև Հայաստանում դարաբաղյան խնդրի բարոնակվող բանակները, որոնք ոչնչով չեն նախաձեռնում Լ. Ղարաբաղի իրավիճակի բարելավմանը և համախոս գոտ կուսակցական բանակ են հետադարձում:

Վերջում Պրն. Միրզախանյանը մեկ անգամ եւս ՀՈԱԿ Հանրապետական վարչության և կուսակցության անունից ԼՂՀ Գերագույն խորհրդի ղեկավարությունը հավաստեցրեց, որ ՀՈԱԿ Հանրապետական վարչությունը իր որոշումները կայացնելիս ամենայն լրջությամբ հաշվի կառնի ԼՂՀ օրինական ընտրված իշխանությունների կարծիքը: ■

Քուլտյր. Ընդդիմությունը առաջին անգամ կառավարության մեջ

Հոկտեմբերի 17-ին Քուլտյրում ձեւավորվեց նոր կառավարության կազմը՝ բաղկացած 16 նախարարություններից, որոնցից վեցը հանձնվեց ընդդիմության դասաղաղներին, հաղորդում է աղաղ Սոսնե Կաղուն: Քուլտյրի դասաղաղները սա առաջին դեղին է, երբ ընդդիմության դասաղաղները նախնակվում են կառավարության անդամներ: Նրանցից Ալի Ալ-Քաղիյն, որը մոտ է կանգնած Իսլամական հայրենասիրական դասին բարձրագույն, ստացավ նախարարությանը կառավարության նախարարի դորձելը, Տամազ Ալ-Ազիմին և Արդուլլահ Ալ-Չաղիին, որոնց աջակցում է սահմանադրական իսլամական բարձրագույն, համադասաղաղաբար ստացան իսլամական վախի (կրոնական հարցերով զբաղվող) և արդյունաբերության ու առևտրի նախարարները դորձելները: Ժողովրդական իսլամական համախոսման անդամ Տամազ Ալ-Առնը նախնակվեց աշխատանքի նախարար: Իսկ ազատական դասաղաղները Սաւար Ալ-Անբարին և Ահմադ Ալ-Ռուբին սահմանեցին աղաղաղադասության ու վարչական գործերի և կրթության ուսուցման նախարարների դասաղաղները: Իսլամ Ալ-Սարահ ընտրեց իրեն վերադասեց գլխավոր նախարարությունները, որոնցից են՝ արտոնաբերությունը՝ Սարահ Ալ-Ահմադ Ալ-Սարահին, դասաղաղությանը՝ Ալի Սալեմ Ալ-Սարահին, տեղեկավարությանը՝ Սաուդ Լաւեր Ալ-Սարահին, Ներին գործերինը՝ Ահմադ Ալ-Տաբեր Ալ-Սարահին: Հասկանալի է, որ նախարարները նաև ազգային խորհրդի (խորհրդարան) անդամներ են և վերաբերելու իրավունք ունեն, որը կառավարությանը աղաղ և սար նոր կողմակիցների ծայրերը խորհրդարանում, գումարած այն 18 դասաղաղներինը, որոնք նախնակվել են իսլամ ընտանիքի կողմից: ■

«Լրագրողներին սիրալիություն հարկավոր չէ»

ասում է ամերիկյան սենսոր Այան Քրենսոնը

Երիտասարդ տարիներս ես ամերիկյան նորությունների ծառայության թղթակիցն էի հիսլերյան Գերմանիայում և Իսպանիայում, որտեղ կառավարում էր Մուտիլիերին: Կուսակցված փորձը և նրան գումարած ֆաղափական գործունեության հետագա տարիներն ինձ հանուզեցին, որ ժողովրդավարական հասարակության համար ազատ մամուլը կենսական անհրաժեշտություն է: Սենսոր ընդունվելուց հետո ես սկսեցի աշխատել լրատվության աղբյուրների խորհրդաղաղության նկատմամբ լրագրողների իրավունքի դասաղաղման օրենսդրական նախագծի վրա:

Մամուլի դիրքորոշումը ես դասկարացնում եմ հետևյալ կերպ: Երբ թղթակիցն սխտված խախտել է այս կամ այն սլայսների ստացման մասին գաղտնիքը, աղաղ նա կկորցնի աղբյուրների վստահությունը իր նկատմամբ: Դա նախնակում է, որ այն նորությունները, որ կառավարական դասաղաղները կնախընտրեն չհրատարակել, անհասկանալի կդառան նրա համար: Վերջին հաշվով, ֆաղափականության մեջ կտուժեն վստահությունը և հասարակական բաները:

Ամերիկյան բան լրագրողների բան էր աղաղում լրատվական այս կամ այն աղբյուրը հրատարակյալուն անվանելուց հրաժարվելու համար, չնայած որ դա են դախանցում ֆրեական և ֆաղափական գործերի ֆրեական ընթացքում դասարանի և կոնգրեսի հանձնաժողովների որոշումները: «Աշխատակցի չցանկացող լրագրողներից և խորհրդներից բաները բանարկվեցին «դասարանի հանդեպ անհարգալից վերաբերմունքի համար»: Այդ սղաղաղիքը դեռ կախված է ամերիկյան ազատ մամուլի գլխին են:

Այն օրենսդրությունը, որ առաջարկում էի, կուսաղաղներ մամուլը դասական հետադարձություններից նվազ աղաղ: Մակայն օրինագից հրաժարվեց ինքը՝ մասնուր: «Շնորհակալությունը» ասացին, հարկավոր չէ»: Եւ ահա քե ինչու:

Լրագրողները նախընտրում են իրենց իրավունքները դասաղաղել ԱՄՆ-ի օրենսդրության վերաբերյալ առաջին աղաղմամբ: Ուղղումը 1791 թվականից ունի գերագույն օրենքի ուժ: Նրանում մասնավորապես ասվում է, որ «կոնգրեսը չի կարող լույս ընծայի ոչ մի օրենք, որը կահանման փակի խոսքի կամ մամուլի ազատությունը»: Այսուհետև, ԱՄՆ-ում իշխանության դասաղաղական մամուլի յուրաքանչյուր գործողություն, որը խոչընդոտում է մամուլի ազատությունը, անօրինական է: Եւ այդ իրավունքը, ինչպես ինձ բացատրեցին լրագրողները, նրանց դասաղաղության համար ամենաուժեղ փաստարկն է: Ուզածը լրագրողները միայն կուսացնեն նրանց իրավական դիրքը: Երբ մամուլի ներկայացուցիչներից որեւէ մեկն իր դասաղաղի դասաղաղության համար սխտված լինի բան նախ, դա կանի դասաղաղականությունը: Մամուլի ազատության աղաղաղման համար կառավարության կողմից լրագրողներին սիրալիություն հարկավոր չէ: Այն, ինչ կառավարությունը աղաղ և կարող է և հետ վերցնեք Երբ կառավարությունը իշխանություն ունի ընդարձակել մամուլի ազատությունը, աղաղ, ինչպես գտնում են լրագրողները, իրավունք կուտեն նաև սահմանափակել այն: Ոչ մեկի, ոչ մյուսի իրավունքը կառավարությունը չի կարող չէ ունենա: Եւ համաձայնեցի լրագրողների հետ և հրաժարվեցի իր օրինագծի մակուսից:

Այս դասաղաղումն ինձ հիշեցրեց «Իզվեստիա» թերթի բուրջ սեղծված ներկայիս վիճակը: Այդ թերթը, ինչպես և ԱՊՀ բան ուրիշ թերթեր, գրախնդրության և կառավարական հսկողության սահմանակցներից հետո որոշում է իր ճանաղաղի դեղին ազատ մամուլ: Դիտողներից բաները գտնում են, քե «Իզվեստիա»-ի հետ վերը, լուս տեղադրեց, սխտված կլինեն լուծել Մահմանաղաղական դասարանում: Մակայն ինչպիսի ճանաղաղաղով էլ այն լուծեն, կարեւորը հիմնարար երկրնսահին արագություն է, որի աղաղ և հանդես եկավ կազմավորվող ազատ մամուլը նախնակն և. Միությունում: Այսօր, թվում է, նա չունի այլ ընտու-

բյուր, քան կառավարությունից սենսական կախվածության դասաղաղումը, որը թելուզ սահմանափակում է խորագրական ազատությունը:

«Կոմունիզմի կործանումը լրագրողներին ազատեց ֆաղափական Մուտիլիերի սխտությունից», նում է Մուտիլիերը «Վախիցճոն դոս» թերթի թղթակից Մայլ Դոսը: Մակայն տարտինակ ձեռով յուրաքանչյուր թերթ ֆինանսաղաղ կախվածության մեջ է դեղությունից: Տեսնական կախվածությունը մամուլի համար բանաղաղն է, հանձնայն դեղուս ելնելով ամերիկյան չափանիշներից: Մակայն ժամանակ է դեղսք, որ «Իզվեստիա»-ի նման թերթ սենսական անկախություն ձեռք բերել և սեղին իր եկամուսները:

«Էլտու դլանեթի» Թիվ 40, հոկտեմբեր

«Ազգ» թերթի համակարգչային ծառայությունը կասարում է Apple Macintosh համակարգիչների տեխնիկական որակյալ սղաղաղում:

Դիմելով մեզ, դուր կարող եմ ձեռք բերել հայերենի ավստուս սղաղաղաղից:

«Ազգ»-ի համակարգչային ծառայությունը ընդունում է նաև

- գովաղաղների
- խորհրդաղաղների
- ֆիրմային նախնակների
- կոնիներ
- հրավրահանուների
- սարքեր տեսակի աղաղաղների
- և ընդհանրաղաղ.

համակարգչային ձեւավորման դասաղաղներ:

Դրան կկասարվեն ձեւ տեւակաղաղից բարձր մակարղակուլ:

Հասցեն, երեւան, Հանրաղաղության 47, «Ազգ» թերթ, Թ 58-1841, 56,2863.

Երևան ու Պաստրազը Մոլորվային առեղծվածի վնաս են հասցրել

Ազգային հեռուստատեսությամբ ելույթ ունենալով, Մոլորվայի վարչապետ Անդրեյ Մանգելին, սենսուսային վիճակի կառավարությամբ լուրջ մտադրություն հայտնեց: Նրա խոսքերով, երևան ու Պաստրազը հանրապետությանը 40 միլիարդի վնաս են հասցրել: Մոլորվայի վարչապետը դեմ արտահայտվեց ԱՊԳ-ում կենտրոնական կառուցվածքներ ստեղծելուն, բայց կողմ էր «Մոլորվայի» և ԱՊԳ հանրապետությունների միջև հորիզոնական երկկողմանի կառուցման ամրապնդմանը:

Թուրքիան հարձակում է գործել հրակային սալաձեղքների վրա

Թուրքական բանակը Իրաֆի հյուսիսում գտնվող հրակային ուժերին շուրջ 50 օդային հարված հասցրելուց հետո ամբողջ էլ ցամաքային հարձակման, տեղեկացում է BBC ռադիոկայանը: Չոհերի մասին տվյալներ չեն հաղորդվել:

Տասնյակներով նոր զոհեր Աբխազիայում

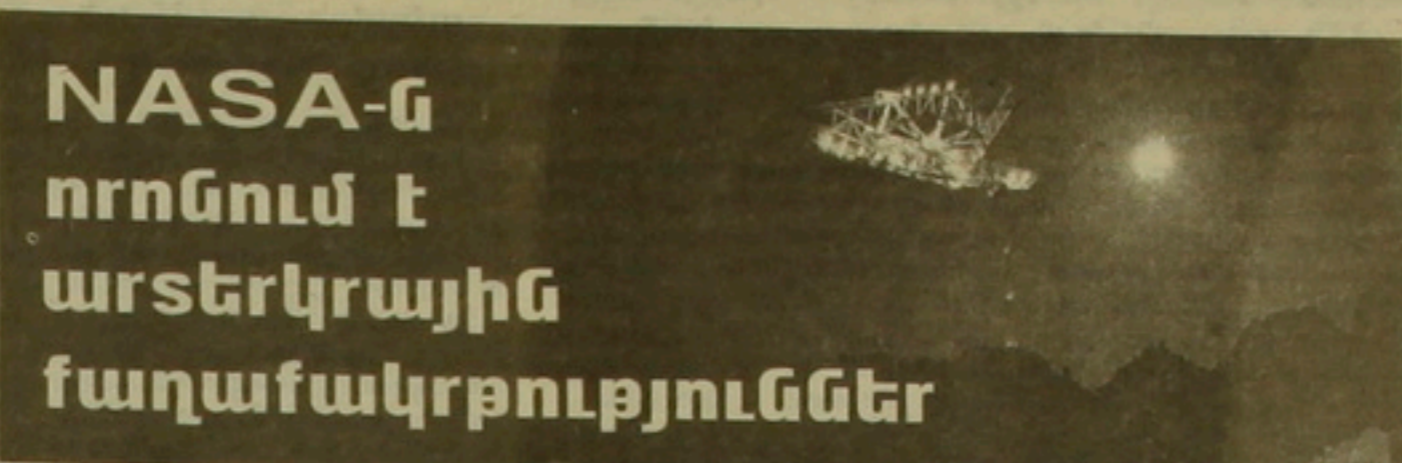
«Ազատություն» ռադիոկայանը Աբխազիայից հաղորդում է տասնյակներով հազվող նոր զոհերի մասին վրաց-աբխազական հակամարտության ճակատում: Աբխազիա են ժամանել ԵԱՀԿ-ի 5 ներկայացուցիչ, որոնք հանդիպելու են հակամարտող կողմերի հետ: Կայանը օգտագործում է ռադիոհաձայնի միջոցով հայտարարություններ, թե «Ռուսաստանը երաժշտություն է համագործակցել Վրաստանի հետ արխազական հակամարտությունը կարգավորելու խնդրում»: Դիտարները գնահատում են սա իրեն Վրաստանի ես մեկ փորձ ռուսական ակտիվությունը փոխարինելու արևմտյան ակտիվությամբ: BBC-ն հոռուց հաղորդել է, որ հոռուի Պառլի Գոլիանեն-Պոլոս II-ը կիրակնօրյա աղոթքի ժամանակ կոչ է արել վրացիներին և արխազներին խաղաղ միջոցներով լուծել իրենց խնդիրները:

«Բորիս, դու ճիշտ չես...»

BBC կայանի հաղորդագրության համաձայն, Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինը շուրջ 1,5 մլն. ֆունտ ստեռլինգ է ծախսում մեծածուխային իր առանձնահատուկ վերակառուցելու համար: Առանձնահատուկ նախատեսված է կառուցել մարմարյա ջրավազան, թեմիսի կորներ և այլ շինություններ, ժամանակակից բոլոր ժամանակների համաձայն: Կայանը հիշեցնում է, որ ժամանակին Ելցինը բոլորից ավելի էր դասադարձում կոմունիստներին կուսակցական արժեքներին և դեկալարացիան շեղ աղաբանների անկայության համար:

Մոսկվան կոալիցիոնալ ԱՄԷ-ին

Հոկտեմբերի 17-ի Արև. Դարիցից Մոսկվա Կառույցի թղթակիցը տեղեկացավ, որ Ռուսաստանի արտգործնախարար Անդրեյ Կոզիրեցը Եմիրությունների արձանի գործերի ղեկավարության Եմիր Զաման Իբն Ջադիդի Ալ Կադիբի հիշել է նամակ, որը նրան փոխանցել էր ռուս դեսպանող Վ. Բոչկովից: Նամակը ասելով էր երկու երկրների միջև երկկողմանի հարաբերությունների և Պարսից ծոցում գտնվող ռազմավարական երկ կողմերի շուրջ Իրանի և ԱՄԷ-ի միջև ծագած տարաձայնության հետ: Դիվանագիտական աղբյուրները հայտնեցին, որ Ռուսաստանն այս նամակում վստահեցրել է ԱՄԷ-ին, որ Մոսկվան չի մոռանա իր դասավորությունը Արև. Դարիցի հանդեպ և որ նրան կօգնի ցանկացած ագրեսիայի ենթարկվելու դեմ:

NASA-ն որոնում է արտերկրային բազմակարգություններ

Հոկտեմբերի 12-ին ԱՄՆ-ի օդազնագության և տիեզերական տարածության հետազոտման ազգային վարչությունը (NASA) սկսեց արտերկրային ազդանշանների նոտասակային որոնումը

Դեռ երկուսուկես հազարամյակ առաջ հույն փիլիսոփա Պլատոնը և իր աշակերտներն այն միտքն էին արտահայտել, որ մարտնչական սինթետիկ լեզու է: Եր երբ այս սարվա հոկտեմբերի 12-ին ԱՄՆ-ի օդազնագության վարչությունը NASA-ն Պատերա Ռիկո կղզու Արե-սիբո վայրում գործի դրեց աբխազի-ի ամենամեծ ռադիոաստղադիտակը: Մեկ ամիս անց այդ հանգամանքը: Արտերկրային բանակառու-րյան ուղևորները SETI ծրագրի հեղի-նակները ոչ միայն համաձայն են Պլատոնի հետ, այլև համոզված են, որ մեր գալակտիկայի մի Կարթիցի մի ֆունկցիոն վերածվել են Երկրագնդի նման «կառույց մոլորակների», և որ այդ մոլորակներից գոնե մեկի վրա գոնե մեկ անգամ կանգ է եղել: Եր այդ կյանքը տեղ-տեղ զարգացել է դեռևի բանակառույթյան որևէ ձև, որը կարող է հաղորդակցվել մարտնչականի սինթետիկ լեզվով: Համընդհանուր ճգնաժամի այս ռազմաճակատում Երկրի բնակիչների շրջանում էլ ավելի է աճել հե-սաբարությունը արտերկրային բանակառույթյան և արտերկրային ու-ղևորների նկատմամբ: Հարկ է նշել, որ սեսական հավաքումները լավա-ստության համար բավարար իմեն չեն այլևս: Գրեյֆի հանրապետյան հավասարման մեջ, որը փորձում է միավորել բավարարվելի չափա-միջները, փաստորեն բոլոր գործա-կիցներն... անհայտ են: Մակայն սեխնիկան արագորեն առաջադի-մում է և այժմ բոլոր է սալիս գոր-ծի դնել ունակության գերբարձր ծրագիր: Եր Արեօիբոյի 300 մետր սրամագնու ռադիոաստղադիտակին կցված բազմալի գերհամակարգիչը կարող է մեկ վայրկյանում որսալ և միաժամանակ վերլուծել 10 միլիոն ռադիոալիք և ամբիջադիս ա-ռանձնացնել բանակառույթյան որե-կ ազդանշան: Գարծյալ հոկտեմբե-րի 12-ին Կարթիցիայի Գոլդսթոն բնակավայրում գերհամակարգիչը ռա-դիոաստղադիտակին կցված մեկ ու-րիշ համակարգիչ սկսեց իր երկա-րասեւ որոնումը երկնքում: Կեն-սաստղագիտության հիմնադիրնե-րից մեկի՝ Ֆրանսիացի աստղագետ Փան Էդմանի կարծիքով, «աններ-լի սխալ կլիներ միջաստղային որե-կ ազդանշան չորսալը»: Նա Ֆրանսուա Բիոյի հետ մասնակ-ցում է արտերկրային բանակառու-րյան ուղևորները SETI ծրագրին և հույս ունի, որ Ֆրանսիայում գտ-նվող Նանսեի մեծ ռադիոաստղադի-տակը մի օր ստանալից կդառնա ռա-դիոաստղադիտակի կենտրոնը:

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ

Ֆիժեր-Սոլայի 8-4 Փոխադարձ խոսքեր

«20-րդ դարի ռեալիստ մրցամարտի» վերջին երեք շաբաթներում կողմերը փոխադարձ խոսքերում կասարգին: Նախ 20-րդ դարից հետո հաջողու-թյուն ուղեկցեց Մոլայի, հետո Ֆի-ժերն անմիջապես ռեալիստ վերցրեց: Իսկ 22-րդ դարից հետո 26-րդ հայրի խաղաղ էլ ունեցավ: Հաջորդ դար-ծավ 8-4 հոգուս Ֆիժերի: Հայտնա-սա-լիստները:

Կկայան* էլին Դանիելյան-Ֆիժերի հարսնացու հանդիպումը

Ինչպես արդեն հաղորդել ենք, Ար-գենտինայում սկսվել է աբխազի մի-չե 20 արեկան լայնամասշտաբի ա-ռաջնությունը, որի մասնակիցների մեջ է նաև 14-ամյա երեսանցի էլին Դանիելյանը: Հայտնի է դարձել, որ այդ մրցաժամում Հունգարիայի ներ-կայացուցիչն է Ռոբերտ Ֆիժերի հար-սնացուն 19-ամյա Չիսա Ռեյանը, որը վերջին շաբաթներին Հարավային-կար-մալիստ էր, ամերիկացի գրոսմայսերի կողմից: Այնպես որ, բացառված չէ, որ Եվրոպական մրցակարգով անցկա-ցվող համաշխարհային առաջնությու-նում կկայանա նաև Դանիելյան-Ռե-յան հանդիպումը:

Իհարկե, մրցաժամում Հունգարի-այի դասավորված կարող է լինել 17-ա-մյա հանրամասնաչ գրոսմայսեր Հու-դիթ Պոլգարը, բայց ինչպես հայտնի է, նա դասավորված է մենամարտել հենց իր Ֆիժերի հետ...
ՎԱԳՆԻ ՀՈՒՄԱՆԻՏԱՆ

Շախմատիստների բարեգործական խաղը

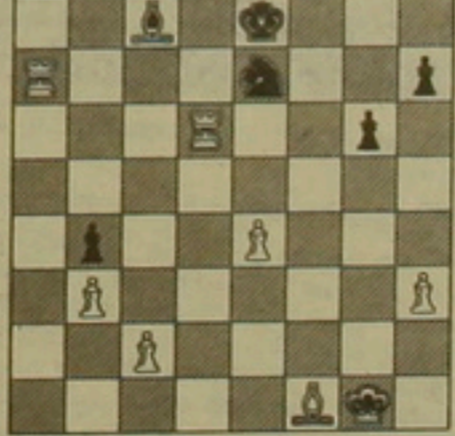
24 բազմալիստ շախմատիստներ, նրանց մեջ Հայաստանի արքե-սարի-ների չեմպիոններ, միջազգային մրցա-արների մասնակիցներ մեկնարկեցին Երևանում հանրապետության շախմա-տի ֆեդերացիայի մրցանակների հա-մար անցակացած վեցերեքների մր-ցադասարանում: 23 հնարավորից վա-սակելով համադասարանային 20, 19,5 և 19 միավոր, առաջին երեք տե-ղերը գրավեցին Լավրենտի Գաբրի-անը, Էմիլ Թադեոսյանը և Լորիս Բա-լայանը: Ընդ որում, մրցաժամի ավա-զագույն մասնակից, Հայաստանի շախմատի ֆեդերացիայի նախագահ

յին չափանիշներով դա ջախջախիչ դասարանում է: Ուսագրով է, որ 20 արի առաջ էլ Ֆիժերը 21 դասարանից հետո մրցամարտ ավարտեց 4 միավոր առավելությամբ: Ոչ ունեցելի հա-վարկով հաջող էր 12,5-8,5:

Հերթական 23-րդ դարիստ նա-խաստված է վարը: Մոլայիստներով խաղալու է Ֆիժերը:

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՖԻՇԵՐ 20-րդ դարիստ Միջիկական դասարանություն

- 1. e4 c5 2. d2 d6 3. dxc3 e6 4. g3 dxc3 5. f3 g7 6. 0-0 d6 7. d3 e6 8. a3 fxc7 9. f4 b5 10. Uhl 0-0 11. f3 f7 12. f3 g1 f6 13. h3 f6 14. g4 b4 15. ab cb 16. d4 d7 17. d2 d6 18. b3 a5 19. g5 f6 20. f2 d7 21. d4 g6 22. d2 d7 23. d4 d5 24. d: a5 de 25. de e5 26. d2 e7 27. d: f4 de5 28. d3 d5 29. d: e5 f6 30. d4 f: g5 31. f3 f6 32. d6 f3 33. f6 f2 f2 34. f: f2 f6 35. d: c8 f: c8 36. f6 f7 37. f: f6 f6 38. f6 f6 39. f: f6 f: f6 40. f: f6 f6 41. Ugl f7 42. f6 f6 43. f: f1, սեյերը հանձնվեցին:

Լ. Բալայանը երկու առիթով արժա-նացավ մասնակիցների և մարզա-տերների միահամուռ համակարգին: Նա նախ յուրահատուկ ռեզուլտատները մեկը մյուսի հետևից արձեղավ առա-ջին 16 դասարանները: Իսկ մրցաժամի փակման արտոնություն ժամանակ Լ. Բալայանը հայտարարեց, որ իր սա-ցած դրամական մրցանակը հանձնում է ծերանոցում աղոթող շախմատի սի-րահաններին: Ֆեդերացիայի նախագա-հի բարեգործական խաղին հետևեցին ես երկու մրցանակակիրներ Ռոբերտ Գեուրջյանը և Գարեգին Հակոբյանը:
Գ. Հ.

«Շիրակ»-ի լուրջ հայտը
Եզրափակիչ փուլ (1-12-րդ տեղեր) 9-րդ տուր

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ

ՀՀ բարձրագույն խմբի առաջնություն

ՅԱՍ-ՖԻՍԱ-«Վան» 2,5, «Չվարթ-նոց»-«Բանանց» 1:4, «Կիլի-կիա»-«Նաիրի» 0:3, «Կանաչ»-«Ար-րաս» 2:7, «Կոսայի»-«Սյունի» 6:2, «Շիրակ»-ՅԱՍ 4:1:
Շաբ կարեւոր հաղթանակ տարավ Գյումրիի «Շիրակ»-ը, որն առավելության հասավ առաջատարի ՅԱՍ-ի նկատ-մամբ: Դա չեմպիոնի կոչման ամենա-լուրջ հայտն է: Եզրափակիչ 3 տուրից ա-ռաջ ավելի նախընտրելի դարձան «Շի-րակ»-ի հնարավորությունները, որը նա-խավերջին տուրում ընդունելու է չեմպիո-նի կոչման մյուս հավակնորդին՝ Ար-վանի «Բանանց»-ին:
Կասկածից վեր է, որ առաջնության զլխավոր հարցը հիմնականում դայա-նակով է հոկտեմբերի 26-ին կայանա-լի «Արարատ»-«Շիրակ» հանդիպումը: Բացառված չէ, որ երկու կամ երեք փուլ վերջնազորը հասնի հավասար միավոր-ներով: Այդ դեպքում Հայաստանի Հանրա-պետության առաջին անկախ առաջնու-թյան չեմպիոնին կորոնեն լրացուցիչ հանդիպումները:
Առաջնությունում տղասվում է ու-սագրով և գայթակղիչ վերջնազոր: ■

Յուսքի աբխազի առաջնություն

Տեղի ունեցան 1994 թ. աբխազի առաջնության ընտրական հանդի-րումները:
Կաներուն-Սվազիլենդ* 5:0
Բերմուդ-Սվազիլենդ* 1:0
Ջամայկա-Կանադա* 1:1

Յուսքի Ռուսաստանի առաջնություն

Մոսկվայի «Մոլայի» Ռուսաստանի չեմպիոն

Ռուսաստանի Ռուսաստանի առա-ջին անկախ առաջնության հաղթող դարձավ Մոսկվայի «Մոլայի»-ը, որը մրցաժամի ավարտից երկու տուր առաջ անհասանելի դարձավ մրցակիցների համար: «Մոլայի»-ը եզրափակիչ փուլի հավաքակալ ունի 20 միավոր: 2-րդ տեղի ամենառեալ հավակնորդը Վլադիկավկազի «Մոլայի»-ն է, որը վասակել է 15 միավոր: Արգանակա-յին տեղերի համար դայաբարում են նաև ԲԿՄՍ-ն և Մոսկվայի «Գինա-մոն», որոնք ունեն 12-ական միավոր: ■

Աբխազի առաջնություն Կանադայում

Բասկետբոլի միջազգային ֆեդերա-ցիան (ՖԻԴԵ) Սյունիստներ տեղի ու-նեցած իր հերթական միսուն որոցեց, որ զգամարկանց 1994 թ. աբխազի առաջնությունը Հարավային-կար-մալիստի նկատմամբ ՄԱԿ-ի կողմից կիրառվող դասամիջոցների մասճառով Բեյ-գրադից տեղափոխվում է Տրոնոն: ■

«Nature» գիտական հանդեսում հրատարակված հոդվածում այն կարծիքը հայտնեցին, որ երբ սինթե-տիկ ուրիշ ֆադակաբարություններ ունեն երկրային սարերի հորուրյա-նը համարժեք աստղադիտակներ, ա-ռաջ փոխհաղորդակցումը հնարա-վոր է: Ավելին, նրանք հաղորդակց-ման լավագույն միջոցը համարում էին 21 ամենիմեստրոնոց ռադիոալի-րը: Նույն բնակամիջոց դեռ սկսեց աստղագետ Ֆրենկ Գրեյֆը կարողա-ցավ իր գիտական ղեկավարին հա-մոզել, որ կառուցվի 24 մետր սրա-մագնու ռադիոաստղադիտակ, որով իմր որոնումներ սկսեց իլեյալ ռա-դիոալիստը:

1972 թվականին NASA-ն հրա-դարակեց իր առաջին զեկոցագիրը՝ արտերկրային բանակառույթյան ո-րոնման վերաբերյալ (ծրագրի հասնա-տոս անվանումը՝ SETI): 1975-1990 թթ. ԱՄՆ-ի կոնգրեսը նախագծին հասկացրեց ընդամենը 21 միլիոն դոլլար: Բայց ընթացիկ տասնա-մյակներում NASA-ն ունի 100 մի-լիոն դոլլար և գործում է ամբողջ բալով: Ռուսված է մեր գալակտի-կան հետազոտել 3-30 ամենիմեստր ռադիոալիստներով և 10 տարում հա-ջողությամբ «ունկնդրել» Երկրից 80-100 լուսաստի հեռավորության վրա գտնվող 800-1000 աստղեր, ո-րոնք ընտրվել են, հազվի առնելով նմանությունը մեր Արեգակի հետ:

Իսկ ի՞նչ կոլասակի, երբ բազ-մալի գերհամակարգիչը որսա «ո-րեւէ քան»: Այդ դեպքում շագնալի ազդանշանով կնախագուրուցվի SETI-ի համաշխարհային ցանցը: Նախ և առաջ կստուգեն «կառի» հավաստությունը: Բացի դրանից, «3-րդ տեղի հանդիպումը» մանրա-մասն կողավորված է ամեն տեսակ խնեք հույսերից և խոստովից խո-սափելու նոտասակով: Բայց երբ ի-րոք որեւէ ազդանշան հայտնաբերվի, դա կլինի մարդկության դասմու-րյան մեջ ամենաաղալարիչ հայտ-նագործությունը:

Ըստ «Le Point»-ի և «L'Express»-ի հանդեսների դասարանց ՊԵՏՐՈՍ ԵՆՇԵՆՅԱՆԸ

Քաղաքի վարչությունը Մոսկվայի ՄԱԿ-ի կողմից կիրառվող դասամիջոցների մասճառով Բեյ-գրադից տեղափոխվում է Տրոնոն: ■

